

Dosarul nr. 2r-213/23
2-20126144-01-2r-18052023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. I. Țonov)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, A. Braga, V. Mihaila)

DECIZIE

06 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Viorica Puica
Aliona Donos
Oxana Parfeni

examinând recursul declarat de Svetlana Șugaeva,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Valentina Tișcenco împotriva Svetlanei Șugaeva cu privire la încasarea datoriei,
dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva încheierii din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost respinsă cererea de repunere în termen a apelului declarat de Svetlana
Șugaeva și restituită cererea de apel depusă de Svetlana Șugaeva împotriva
hotărârii din 30 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 12 octombrie 2020, Valentina Tișcenco, reprezentată de avocatul stagiar
Iurie Meșteșug, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Svetlanei
Șugaeva, prin care a solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la Svetlana Șugaeva
în beneficiul său a sumei de 590 562,33 de lei, cu titlu de datorie contractuală, a
sumei de 583 275,37 de lei, cu titlu de dobândă de întârziere aferentă datoriei
contractuale și a cheltuielilor de judecată (f. d. 5-9, vol. I).

Prin hotărârea din 30 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Centru, a fost admisă parțial acțiunea.

S-a încasat de la Svetlana Șugaeva în beneficiul reclamantei Valentina
Tișcenco datoria rezultată din contractele de împrumut din 20 decembrie 2008,
din 03 martie 2009, din 11 februarie 2014, din 16 aprilie 2014, din 23 decembrie
2014, din 25 martie 2015, din 01 mai 2015, din 15 mai 2015, din 15 iunie 2015,
din 10 septembrie 2015, din 13 aprilie 2016, din 19 aprilie 2016, din 10
septembrie 2015, din 11 noiembrie 2015, din 12 noiembrie 2015, din 11 februarie
2016, din 16 februarie 2016, în sumă de totală de 590 562,33 de lei și cheltuielile
de judecată suportate în legătură cu plata taxei de stat în sumă de 1 000 de lei,
precum și suma de 2 350 de lei pentru executarea deciziei de asigurare a acțiunii.

A fost respins capătul de cerere cu privire la încasarea dobânzii de întârziere contractuală în sumă de 583 275,37 de lei.

S-a încasat de la Svetlana Șugaeva la bugetul de stat taxa de stat în sumă de 17 716,86 lei (f. d. 13, 26-34, vol. III).

La 14 noiembrie 2022, Svetlana Șugaeva a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 30 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 17 februarie 2023, a depus apelul motivat, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f. d. 19, 44-44 verso, vol. III).

Prin încheierea din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de repunere în termen a apelului declarat de Svetlana Șugaeva și restituită cererea de apel depusă de Svetlana Șugaeva împotriva hotărârii din 30 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f. d. 89-93, 95-96, vol. III).

La 05 mai 2023, Svetlana Șugaeva a declarat recurs împotriva încheierii din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a încheierii contestate, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel (f. d. 98-99, vol. III).

În motivarea recursului, a invocat că încheierea contestată este datată cu 12 aprilie 2022, iar în scrisoarea de însoțire din 19 aprilie 2023 este menționată expedierea încheierii din 12 aprilie 2023.

A notat că examinarea cererii de repunere în termen s-a desfășurat în absența reprezentantului său și, implicit, în absența sa în calitate de parte în proces.

A precizat că din motiv de boală, a fost în imposibilitate de a se deplasa pentru depunerea cererii de apel, dat fiind și situația epidemiologică din țară.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit scrisorii de însoțire anexate la materialele dosarului, rezultă că copia încheierii recurate a fost expediată în adresa Svetlanei Șugaeva la 19 aprilie 2023 (f. d. 94), însă lipsesc date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent.

Conform plicului anexat la recursul declarat de Svetlana Șugaeva, se atestă că încheierea din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa recurenteii la 21 aprilie 2023 (f. d. 100, vol. III).

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 05 mai 2023, în termenul legal.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din motivele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 din Codul de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Completul de judecată subliniază că art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că, în condițiile speței respective, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Completul de judecată stabilește că instanța de fond a examinat cauza civilă în procedură contencioasă generală, potrivit normelor prevăzute Codul de procedură civilă.

Dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 30 septembrie 2022, fiind public pe portalul instanțelor judecătorești la 24 ianuarie 2023.

În situația în care dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 30 septembrie 2022, în temeiul art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de contestare cu apel a început a curge din ziua imediat următoare zilei

de pronunțare a dispozitivului hotărârii judecătorești, adică începând cu data de 01 octombrie 2022, ultima zi a termenului fiind data de 31 octombrie 2022 (zi de luni).

Materialele cauzei civile atestă că, la 30 septembrie 2022, instanța de fond a expeditat copia dispozitivului hotărârii la adresa pârâtei Șugaeva Svetlana în mun. XXXXX, bd. XXXXX, ap. XX, care este indicată de recurentă în cererile de apel și de recurs, însă lipsesc date care ar atesta recepționarea acesteia de către pârâtă (f. d. 15, vol. III).

La 07 octombrie 2022, Svetlana Șugaeva a depus cerere de întocmire a hotărârii integrale a primei instanțe (f. d. 16, vol. III).

Cererea de apel împotriva hotărârii din 30 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost depusă de către Svetlana Șugaeva la 14 noiembrie 2022, concomitent solicitând și repunerea în termenul de declarare a apelului.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție stabilește că apelanta Svetlana Șugaeva, drept temei pentru repunerea în termen, a invocat faptul că a făcut cunoștință cu copia dispozitivului hotărârii instanței de fond la 07 octombrie 2022 și, respectiv, termenul de apel a început a curge anume din acea dată.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind juste reținerile instanței de apel, precum că aceste alegații sunt neîntemeiate și nu constituie temei de repunere în termen, or, prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă nu condiționează începerea curgerii termenului de declarare a apelului din momentul recepționării dispozitivului hotărârii, ci din momentul pronunțării acestuia.

Mai mult, chiar și în eventualitatea admiterii ipotezei că Svetlana Șugaeva a aflat despre hotărârea primei instanțe la 07 octombrie 2022, termenul de 30 de zile de declarare a apelului în orice caz ar fi fost încălcat, în condițiile în care Svetlana Șugaeva a declarat apel abia la data de 14 noiembrie 2022 (f. d. 19, vol. III).

Completul de judecată mai relevă că recipisa din 30 septembrie 2022, anexată la materialele cauzei, confirmă faptul că reprezentantul Svetlanei Șugaeva, avocatul Nicolae Ceclu, împuternicit prin mandatul avocațial seria MA nr. 0899932 din 14 mai 2021 (f. d. 185, vol. I), a primit dispozitivul hotărârii primei instanțe și, implicit, a cunoscut despre emiterea acestuia (f. d. 14, vol. III).

Pe versoul mandatului avocațial seria MA nr. 0899932 din 14 mai 2021, este indicată în mod expres împuternicirea acestuia de a ataca hotărârea judecătorească (f. d. 185 verso, vol. I).

Cu toate acestea însă, apelul nu a fost depus în termenul legal.

În context, relevanță cazului prezintă prevederile art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă, care expres indică, că actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că Svetlana Șugaeva nu era lipsită de posibilitatea să-și valorifice cu bună-credință și diligență dreptul său procedural la o cale de atac prin depunerea apelului odată

cu depunerea cererii din 07 octombrie 2022 cu privire la întocmirea integrală a hotărârii primei instanțe (f. d. 16, vol. III).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va respinge ca fiind declarativ argumentul recurenteii, precum că din motiv de boală, a fost în imposibilitate de a se deplasa pentru depunerea cererii de apel, or, instanței de recurs nu i-a fost prezentată nicio probă confirmativă în acest sens.

Cu referire la argumentul recurenteii Svetlana Șugaeva, precum că încheierea contestată este datată cu 12 aprilie 2022, iar în scrisoarea de însoțire din 19 aprilie 2023, este menționată expedierea încheierii din 12 aprilie 2023, Completul de judecată îl apreciază ca fiind neîntemeiat, or, prin încheierea din 19 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost corectată eroarea mecanică care se conține în încheierea din 12 aprilie 2023, prin înlocuirea anului pronunțării încheierii din 12 aprilie 2022, cu anul corect „12 aprilie 2023” (f. d. 95-96, vol. III).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu poate reține ca fiind întemeiată nici obiecția recurenteii privind faptul că examinarea cererii de repunere în termen s-a desfășurat în absența reprezentantului său și, implicit, în absența sa în calitate de parte în proces.

În conformitate cu prevederile art. 369 alin (1¹) din Codul de procedură civilă, asupra restituirii cererii de apel decide un complet din 3 judecători, fără citarea participanților la proces. Instanța de apel poate convoca participanții la proces în ședință prealabilă doar în cazul stabilit la alin. (1) lit. b).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că prevederile art. 369 alin (1¹) din Codul de procedură civilă, acordă dreptul instanței de apel de a decide asupra restituirii cererii de apel, fără citarea participanților la proces.

În acest sens, Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 12 aprilie 2023, corect a respins cererea de repunere în termen și a restituit cererea de apel depusă de Svetlana Șugaeva împotriva hotărârii din 30 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depusă în afara termenului legal.

Instanța de recurs notează că omiterea termenului legal de declarare a apelului nu poate fi imputat instanței de judecată, dat fiind faptul că în sensul art. 56 alin. (3) și 61 din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Completul de judecată remarcă că prin impunerea unor termene limită în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Completul de judecată accentuează că legiuitorul, prin stabilirea unui termen de declarare a apelului, a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât

acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art. 13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurenții au neglijat dreptul de valorificare a drepturilor procedurale în sensul și termenul stabilit de legiuitor.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, iar argumentele invocate în recurs sunt lipsite de substanță, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a respinge recursul și a menține încheierea recurată.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Svetlana Șugaeva.

Se menține încheierea din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Tișcenco împotriva Svetlanei Șugaeva cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Aliona Donos

Oxana Parfeni